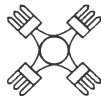

BIZONÍ VÍTR

KE KRÁSE CESTOU TĚLA • K PRAVDĚ CESTOU MYSLI • K SÍLE CESTOU DUCHA • K LÁSCE CESTOU SLUŽBY

„THE BUFFALO WIND“ VYDÁVÁ LIGA LESNÍ MOUDROSTI – THE WOODCRAFT LEAGUE
1–2/2006

COPAK HEZKÉHO NAJDETE V TOMTO ČÍSLE?

Z našich kmenů str. 1

Události v Lize lesní moudrosti.

Osvětim str. 8

V Terezíně už leckdo z nás byl, ale v Osvětimi nikdo. Sehnali jsme sedmimístné auto, sedm lidí a mohlo se jet...

Tvář krajiny str. 10

Poznáváte rádi přírodu? Listujete atlasy rostlin, živočichů či nerostů, abyste zjistili, co že jste to v přírodě našli? V tom případě nezapomeňte na Atlas skalních, zemních a půdních tvarů.

O pár koleček víc str. 12

Kolečkové brusle jsou vynálezem potouchlým a škodolibým. Je to obuv opatřená množstvím točných součástek. Točných proto, že se nás snaží neustále...

Hau kóla! str. 14

Téměř všechny kultury na světě si nějakým způsobem zdobily uši. Je téměř škoda takové plochy nevyužít...

Woodcraft a Já str. 17

Martin Kupka – Logan.

Wudangské wushu Tai-ji str. 18

Říká se, že Tai-ji je meditace v pohybu...

Krajiny vnitřní a vnější str. 19

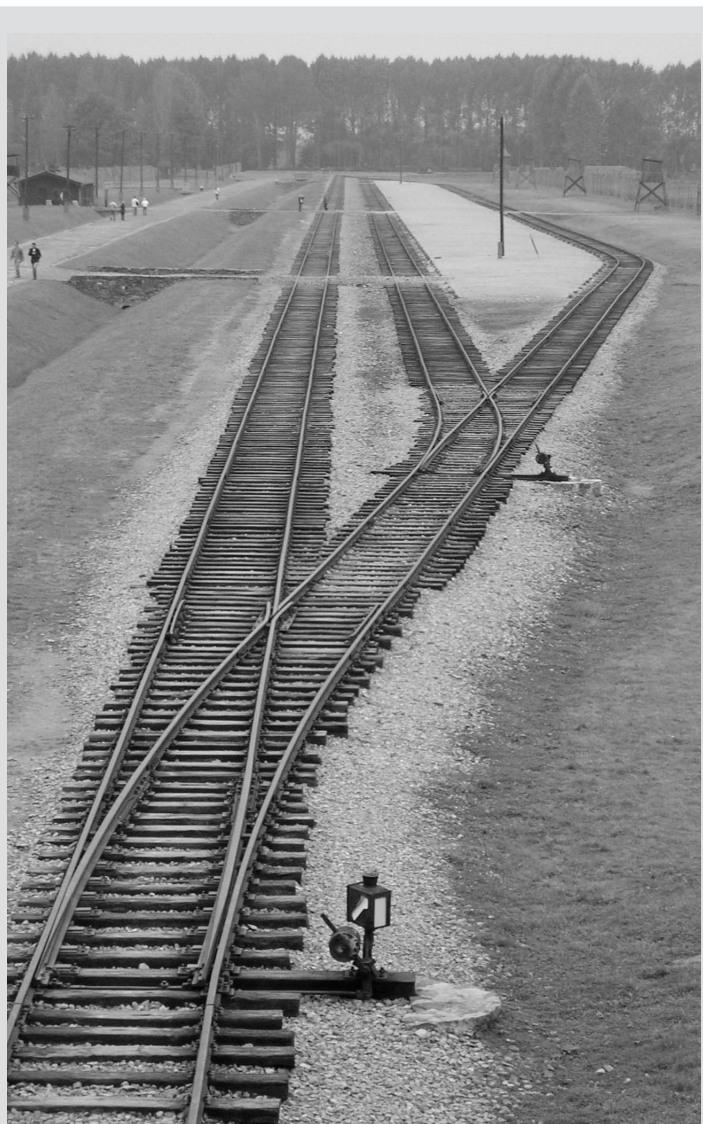
Jiný pohled na krajinu skrze knihu Václava Cílka.

Hry a hříčky str. 20

Discogolf, Terénní fotbal, Šlapačky...

Komiks

Právě začíná na třetí straně obálky.

Osvětim – Březinka, str. 4

BIZONÍ VÍTR, časopis vydávaný Ligou lesní moudrosti – The Woodcraft League. ISSN 1210-5252. Šéfredaktor: Pavel Spálený – Yučikala. Na vydání tohoto čísla se dále podíleli: Josef Porsch – Ablákela, Jana Kluiberová – Čeyanala, Vladimír Veselý – Hája, Martin Bureš – Komár, Honza Křístek – Apač, Radek Kronika, Pavel Vávra – Tuky, Josef Sokol – Sokol, Kateřina Chvátalová – Škubánek, Tereza Paráková – Itawa, Lenka Tojnarová – Rybka, Pavla Konvalinková – Wanyanka, Vlastík Růžička. Autoři jsou vždy uvedeni kurzívou pod svým článkem.

Adresa redakce: Liga lesní moudrosti – Bizoní vítr, Senovážné nám. 24, 116 47 Praha 1, e-mail: bizoni_vitr@woodcraft.cz.

Přetiskování obsahu povoleno pouze s písemným souhlasem redakce nebo autora a s udáním pramene.

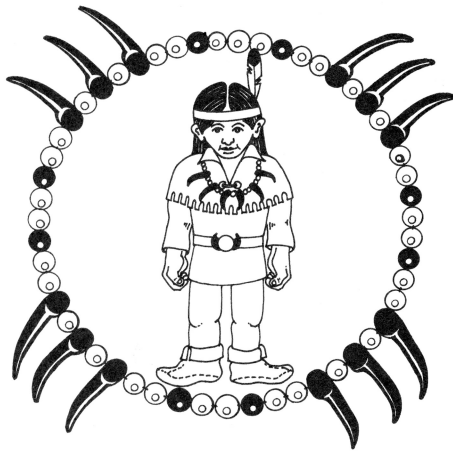
Příspěvky redakce vrací jen na vyžádání autora. Názory autorů článků nemusí souhlasit s názory redakce.

Ročník 16. Číslo 1–2. Náklad 600 ks. Cena pro členy LLM v příspěvcích, případný další výtisk 25 Kč, pro předplatitele 30 Kč včetně poštovného.

Titulní strana: Barbara Konvalinková – Ayuta Ité z kmene Wanagi Oyate rozdělává oheň křesáním.

Křest Zápisníku korálkových činů

Lóže
skřítků

2006

Zápisník korálkových činů

Pod vedením Čiksiky byl na výročním sněmu LLM pravým táborským čajem pokřtěn Zápisník korálkových činů. Je určen pro potřeby mladých woodcraftů ve věku 4–10 let a volně navazuje na oba díly Svitku březové kůry – Knihu orlích per a Knihu Mistrovství.

Lze jej zakoupit za 25 Kč (pro členy LLM, pro nečleny za 30 Kč) ve woodcrafterském centru (Zikova 7, Praha 6) a v kanceláři LLM (Senovážné nám. 24, Praha 1).

Podělte se s námi o své zážitky, názory
či postřehy na adrese
Liga lesní moudrosti
Bizoní vítr
Senovážné nám. 24
116 47 Praha 1

Nebo nejlépe na e-mailu
bizoni_vitr@woodcraft.cz

REKLAMA

Sedmá generace v roce 15

Společensko-ekologický časopis Sedmá generace ve svém 15. ročníku přináší tematické bloky o biopotravinách, rozvojové pomoci či konkrétních příkladech obnovování přírody. Čtenáři se rovněž dozví podrobnosti o životě mrtvých stromů, fair trade oblečení, ptačí chřipce, dotování jaderných elektráren nebo třeba světelném znečištění. Celým ročníkem se vine seriál o médiích a stále živých řemeslech. Kulturní rubrika nabízí recenze zajímavých knih, filmů a výstav. Nechybí ani rozhovory, například s ministrem Liborem Ambrozkem či režisérem ropného dokumentu Zdroj Martinem Marečkem.

Další informace: www.sedmagenerace.cz.

Máte chuť pomoci našim lesům?

Pak si tento článek přečtěte.

Pojednává o společenství lidí, kteří podporují a sami vyvíjejí činnost ve prospěch přírody, krajiny a trvale udržitelného života. Jmenuje se Společnost přátel přírody a je neziskovou ekologickou organizací. Vznikla v roce 1994 – tehdy pod názvem „Staří ochránci Jizerských hor“. Její sídlo je v Liberci a území působení zatím po celých Jizerkách. Má asi 620 členů, 153 dobrovolníků a 15 zaměstnanců.

Cílem společnosti je obnova přirozených lesů a záchrana ohrožených druhů původních dřevin. Snaha pomoci krajině k návratu k harmonii a najít místa pro mizející rostliny a živočichy. Vůbec nejdůležitější prací je osvěta mezi vlastníky pozemků, jejich inspirování a následná spolupráce. Neméně důležitou činností jsou pak akce pro veřejnost. Pořádají exkurze, odborné praxe pro studenty a ekovýchovné přednášky a soutěže (např. pro školy, ke Dni Země a Dni stromů). Vydávají časopis „Lomikámen“ a provozují lesní naučnou stezku.

Co je důležité pro nás?

To, že pořádají takzvané dobrovolnické víkendovky a týdny, kde si (po přihlášení) můžete pěkně užitečně zapracovat. Sbírají se semena, opečovávají se sazenice v lesních školkách, vysazují se stromky po celých Jizerkách a Ještědském hřebenu a budují se oplocenky a jiné ochrany porostů. Další důležitá věc je chalupa. Vlastní totiž jednu z chalup na Mariánskohorských boukách nad Josefovým Dolem a pronajímají ji za slušnou cenu.

My z Ťapáče jsme vyzkoušeli sázení, okopávání i zimní pobyt a doufáme, že ne naposledy. V této společnosti jsou zajímaví lidé, kteří nás přijali velmi pohostinně. Svou odhodlaností a pilí v nás celkem probudili zodpovědnost za stav přírody a jelikož se jejich práce bez pomoci dobrovolníků neobejde – zkuste si najít čas na jeden víkend.

A na závěr jedna pravdivá fráze z jejich webových stránek. Budoucnost (nejen) Jizerských lesů je závislá na schopnosti člověka pochopit a odstranit příčiny jejich devastace, což nebude možné bez vynaložení velkého úsilí.

S modrou oblohou se loučí
Ivana Dalíková – Viktorka
kmen Ťapáč

Další informace:

web: www.cmelak.cz

e-mail: info.spp@cmelak.cz

tel./fax: 482 751 195

Stopovali jsme velké šelmy!

Poslední únorový víkend, kdy jaro svádí lité bitvy se zimou o to, kdo bude mít navrch, jsme se potkali v základně Správy chráněné krajinné oblasti Beskydy v Býtišce, abychom se stali součástí šir-

-šího projektu mapujícího výskyt ohrožených šelem v tomto koutě naší země. Skvěle odvedená příprava, poklidná atmosféra, výborná péče (a beskydská kyselačka!), krásné počasí, večerní debaty, probuzení pravěkých stopařských pudů (na sněžnicích!) a dokonce i nějaké ty stopy (a kusy roztrhaných srnek) – rysa, vlka, lišky, samozřejmě psů, lidí... (někteří viděli i páva a možná i žirafu). Ve větším počtu se zúčastnily kmeny Osmaka Opo a Walden. Díky Montymu, Áje a dalším členům kmene Okwaho, kteří akci připravili!

Josef Porsch – Ablákela
Foto: Pavel Vávra – Tukey

Předplatné na rok 2006

zůstává ve stejné výši – tj. 120 Kč pro nečleny LLM, 100 Kč pro členy LLM, kteří si chtějí objednat další výtisk.

Platbu lze provést převodem na účet 157137398/0300, nebo složenkou na adresu: Liga lesní moudrosti, Senovážné nám. 24, 116 47 Praha 1, případně hotově v kanceláři v úředních hodinách (středa 16-18).

Chrámů světla

Akce Chrámů světla proběhla ve čtvrtek 22. února 2006 ve Woodcrafterské centru. Netradičním způsobem nám mladá výtvarnice Lenka Kurovská představila pomocí promítání doplněného hudbou a mluveným komentářem svoje abstraktní dílko ve zvětšené promítnuté podobě. Jednalo se o cyklus sedmi obrazů „Chrámů světla“, který je inspirován popisem sedmi chrámů barevných paprsků, které se údajně nacházejí ve vnitřních sférách nad planetou Zemí. Obrazy jsou částečně pojaty jako vstupy do jednotlivých Chrámů. Je možné je pojmout jako výchozí bod pro vnitřní putování Chrámů prostřednictvím imaginace. Existují i skupinové meditace, jejichž cílem je zesilování záření a šíření kruhů Světla z jednotlivých Chrámů po planetě Zemi.

A nyní mi dovoluji Lenku trochu představit. V zimě 2002 se začala věnovat fotografování, které jí přivedlo k hlubšímu vnímání krásy světla okolo sebe. Objevila v sobě touhu předat druhým skrze umění svůj pohled na svět. Hlavními náměty jejich fotografií jsou tiché krajiny, stromy, květiny, hry

barev, světla a stínu apod. Na jaře roku 2003 se začala hlouběji zajímat o působení barev a světla na lidskou psychiku. V této době začaly vznikat i její první obrazy malované pastelem. Většina jejích obrazů zaujme na první pohled svou osobitou barevností. I když jsou spíše reálné než abstraktní, jejich jemnost a mystičnost člověka zavádí do krajiny snění a pocitů. Lenka Kurovská vystudovala vyšší odbornou školu Jabok a pastorační a sociální práci na Evangelické teologické fakultě UK.

Cykly obrazů: Krajiny barev 105 (2003–2004); cyklus 105 obrazů, který je inspirován

105 barevnými kombinacemi lahvíček Equilibrium, které jsou součástí terapeutického systému Aura-Soma (barevnost obrazů se díky tomu pohybuje vždy v rovině jedné až dvou barev); Chrámů světla (2005); Cyklus sedmi obrazů; Angelárium (od roku 2005) – stále vznikající nekonečný cyklus osobních obrazů, inspirovaných lidmi, pro které jsou určeny. Jde o zachycení toho, jak autorka vnímá člověka, jemuž obraz maluje, případně v jakých barvách a tvarech vnímá jeho osobního ochránce, duchovního průvodce nebo strážného anděla.

Lence Kurovské ještě jednou moc děkujeme, že si na milovníky umění a „tajemna“ z řad woodcrafterů udělá čas a pootevřela pro nás dvířka, za kterými je barevné světlo.

Václav Svoboda – Kotlík a Blanka Svobodová – Sluneční záře
(v textu použita novinářská data z vernisáže 2006)

Stará Praha

Tentokrát proběhla už 8. května a na „paškál“ si vzala Dejvice. Zahájení bylo na Vítězném náměstí u památníku padlým za 2. světové války. Pravidla hry vynechám. Co však stojí v Dejvicích za zhlédnutí, Vám napíšu.

Mohutné budovy vysokých škol, Ústavu molekulární genetiky a Katolického semináře, to vše v jednom obrovském komplexu, opravdu ohromují. Vílová čtvrť směrem k Letné ukrývá galerii J. Anderleho a spousty ambasád. Vrcholem dejvické architektury je, alespoň pro mě, Bílkova vila na rozhraní Dejvic a Hradčan. Letohrádek Hanspůlka, ač na nádherné vyhlídce, naopak méně k nalezení. Nemohu opomenout Julisku – sportoviště Dukly Praha, kam celý den proudili fotbalisti a atleti. Jistě chtějí dosáhnout věhlasu Masopusta, Pluskala a dalších sportovních velikánů. Což se málem podařilo jedné skupině hráčů, neboť hoši Vojta (Sacagawea) a Petr (Jestřábi) nenakopali ani jeden bod, zato však míč z jejich botasek letěl na střechu brány stadionu a tam zůstal. Čekal jistě, až ho Kareta (Ťapáč) snese dolů. Ale žádný trenér si výkonu hochů nevěšiml a nezařadil je do úzkého národního výběru na MS 2006, a tak museli dohrát přes veškeré své snahy „Starou Prahu“.

Počasí bylo úplně skvělé, hojná účast – 79 osob, krásná čtvrť Prahy, ochotní a platní pomocníci, půjčená základna v Dejvicích (odpadlo cestování z Lužin), to vše byly předpoklady pro zdar akce. Jak se zdařila, dávaly tušit jen nadšená vypravování po hře a unavené nohy. Jistota bude za rok při vaší opětovné hojné účasti. Děkuji všem za pomoc.

Ivana Dalíková – Viktorka

Výsledky
(vedoucí skupiny, kmen, body):

1. Šawonda – 369,5
2. Chet (Bobří) – 317
3. Zrzka (Ťapáč) – 278
4. Žížala (Ťapáč) – 265,5
5. Jana (Ťapáč) – 261
6. Lasička (Ťapáč) – 243
7. Pecka (Jestřábi) – 227
8. Hlad (Jestřábi) – 225
9. Markéta (ZŠ Choltice) – 179
10. Ondra (Jestřábi) – 111

Stopa černého vlka

Již počtrnácté se sešly přes čtyři tucty odhodlaných bojovníků na Malém Waldenu, aby vyzkoušely svoje dovednosti v strastiplném boji o holý život a o svobodu. Přestože kalendář ukazoval první červený víkend – olověná obloha, teploty spíše odpovídající brzkému jaru a studený vítr byly tvrdou zkouškou pro všechny přítomné.

V sobotu ráno na ranním pow-wow vyslechli táborníci smutný příběh Indiánů Nez Percés, kteří pod vedením náčelníka Josefa prchali v roce 1877 z hor Wallowa do Kanady, aby se vyhnuli povinnosti odebrat se do rezervace Lapwai. Na své 2 000 km dlouhé a téměř čtyři měsíce trvající pouti museli vybojovat řadu bitev proti přesile bílých vojáků, projít neznámým složitým terénem v kotlině Yellowstone, přejít vysoké hory Bitterroot i nekonečné pláně Montany. Celou dobu jim byla v patách americká armáda, pak ještě jedna a ještě jedna a ještě jedna... Postupně v nerovných bitvách přicházeli o týpí, koně, dobytek, vybavení, bojovníky i ženy a děti. Sotva 60 km před hranicemi Kanady se náčelník Josef vzdal, aby zachránil ženy a děti, ale namísto slíbeného přesunu do rezervace Lapwai odvezli zbývající Nez Percés do nehostinné pustiny v Kansasu, kde jich velká část zemřela na malárii.

S našimi bojovníky na Malém Waldenu to dopadlo přece jen o něco lépe. Podobně jako kdysi Nez Percés museli přeplovat rozvodněnou Lososí řeku, na Čisté řece bojovat proti bílým vojákům, v horách projít náročným terénem průsmykem Lolo, ve Velké díře proniknout mezi slídícími vojáky a ještě jim ukrást zásobu munice, na Kravím ostrově uplatit bělochy jídlem, v bažinách Yellowstone projít v noci přes hluboké strže i dravé řeky, co nejrychleji projet na koních Montanou, aby nakonec skončili v nerovné bitvě pod horami Medvědí tlapa.

Všichni náčelníci tlup začínali, podobně jako Josef, se 700 lidmi. Během cesty však řada lidí zahynula v boji, zemřela hladu nebo nestihla prchnout před nelítostnými bílými vojáky. Nejvíce lidí do Kanady dovedla Sagita z kmene Wallowa-Stopaři, okolo 450. Pouze o pět lidí méně dovedl náčelník Orlík z kmene Wallowa-Kynkažu, na třetím místě dorazila do Kanady tlupa pod vedením

náčelnice Myšky z kmene Wallowa-Kynkažu. Waštééé!

Chtěla bych smeknout před všemi zúčastněnými, protože teplo opravdu nebylo, a přesto nikdo nenaříkal. V náročných disciplínách náčelníci a starší bojovníci zcela samozřejmě pomáhali mladším účastníkům, nezřídka je přenášeli v náručí či na zádech přes složité úseky, aby se prátá nenamočila nebo nezranila. Je vidět, že ta dnešní mládež přece jen není tak hrozná a zkažená, jak je slyšet všude okolo. Takže ještě jedno velké wašte všem, kteří pomáhali spoluhráčům, i těm, kteří přispěli k zdárnému dokončení pouti třeba jen tím, že neřukali a hráli naplno. A taky organizátorům, Mangovi a dalším z kmenů Wallowa a Iwétempu - Jezerní lidé. Howgh!

Kamila Lunerová

kmen Iwétempu – Jezerní lidé

Soutěž v rozdělávání ohně křesáním

Soutěž v rozdělávání ohně třením dřev patří k tradicím každého výročního sněmu LLM. Tentokrát přišel Jiří Píšek – Kidák z kmene Tate Osmaka s variantou pro „malé a slabé“, rozuměj děti a ženy. A toto jsou výsledky prvního ročníku (včetně dosažených časů v minutách) rozdělené na malou a velkou lóži:

ML: 1. Jiří Píšek – Činkši, 0:27

2. Anna Macháčková – Keliška, 4:03

3. Martina Kolářová – Tína, 6:15

4. Hana Straková, nerozdělala

VL: 1. Jana Kluiberová – Čeyanala, 0:13

2. Kateřina Benešová – Wičanhipi, 0:14

3. Ivana Hönigová – Awačin, 0:15

4. Magda Kupková – Wennona, 0:33

5. Martina Palečková – Zip, 1:03

6. Jitka Danišková – Vrtulka, 1:15

7. Iva Merhautová – Olowanteča, 10:10

Lesní běh

Rok s rokem se sešel a byl tu již 7. ročník soutěže dvojic – Lesní běh. Tento rok byl však něčím vyjimečný. Zaprvé se celá akce konala jinde než obvykle, ale především (a to nás těší nejvíce) se sešlo přes šedesát závodníků! Přičemž se pokryly téměř všechny věkové kategorie.

Jakmile byly dvojice připraveny na startu, mohly vyrazit, aby úspěšně zodpověděly několik vědomostních otázek (z okruhů: příroda, ekologie, hvězdy, zdravotvěda...) a splnily pár úkolů (projet na kole připravenou trať, projít lanovou lávkou...). Celý den nám počasí docela přálo, takže o to bylo celé soutěžení příjemnější. Když odpoledne doběhla do cíle poslední dvojice, začalo velké počítání trestných bodů. Nakonec byly z každé kategorie vyhlášeny vítězové a odměněni cenami dle vlastního výběru.

Na dalším ročníku se na všechny těší

kmen Jestřábi

Hry čtyř světél

Toto je článkuček o tom, jak dopadly *Hry čtyř světél pro malou lóži* na 17. ligovém sněmu.

Dobře, myslím aspoň pro ty, co vyhráli korálové náramky za 1.–3. místo. Byly to dvojice: Keliška + Hanča (z kmene Tate Osmaka) se 114 body, Martin a Vojta (Sacagawea, 111 bodů), Zub + Kuba (Sokoli, Okwaho, 102 bodů). Soutěžili však i zástupci jiných týpí, a to Jestřábiho, Loganova, Jezerních lidí a Wanagi Oyate.

Hra byla jednoduchá, protože se sešli opravdu ti nejmenší letošního sněmu. Zahájila jsem obřadem *očistění místa a házení míče* s vysvětlením. Všichni dostali amuletek na zdar her a bonbónek, aby se jim dobře poslouchalo úvodní slovo, pravidla a něco málo o čtyřech světlech. Následovaly čtyři hodinové bloky tří her zaměřených pokud možno na dané světlo.

Velký úspěch měla hra *Kouzelné hrášky a Hladový medvěd* – nasaj brčkem a přenes každý do svého hrnku co nejvíc kuliček hrachu. Ač se neběhalo a dvojice se střídaly, byla hra fyzicky velmi náročná a bojovalo se skoro doslova do posledního dechu. Hladový medvěd vtrhne mezi dřevorubce a ti okamžitě dělají mrtvé brouky a on se je snaží rozhybat, rozesmát nebo aspoň rozplakat, a pak jsou jeho – dělají taky medvědy. Ovšem na tuto variantu byla zima. Pak přišla vydatná posila dětiček v čele s Apačem, a tak hra byla o nerozumných dřevorubcích, kteří před medvědem utíkají snaže se zachránit aspoň sekeru a pilu.

Na oplátku jsme pak hráli *Přehazování šátků*, které připravil Apač. No a celý program jsme kolem 17. hodiny uzavřeli během se šiškou na lžici mezi týpky tam a zpět, přičemž měl jeden z dvojice zakryté oči a druhý navigoval a pomáhal, kde mohl, aby zvíťezily. V kruhu jsme *Hry čtyř světél* ukončili rozdáním komiksově indiánské pohádky a čtyřnásobného zákona.

Rozdáním cen u sněmovního ohně jsem začala, ale ještě nekončím, musím poděkovat všem, kteří mně pomáhali. Jestliže se vám, náčelníkům, myšlenka společně hrájící se Malé lóže líbí a Vám, dětem, které jste si to už vyzkoušely a byly spokojeny, také, pak Vás zvu na velké setkání Malé lóže (spojené s Kiwendotou a šifrovací hrou pro starší). Přijďte 28. září 2006 na tábořiště kmene Wallowa – na Malý Walden do Skleného nad Oslavou. Na setkání se těší Jarďa a Čiko z Wallowa a Viktorka z Ťapáče.

Ivana Dalíková – Viktorka, kmen Ťapáč

Náclenictvo odsouhlasilo možnost konání Lesní školy – Čotokvy se speciálním zaměřením. Kdo přišel na tuhle, měl možnost se od zkušených mistrů naučit krosinekování, základy pletení, pletení na dvou a na čtyřech jehlicích (čepice, ponožky, šály, hračky), pletení na karetkách, pletení jehlou, předení na vřetýnku (k dispozici byl i kolovrátek) a další. Čotokva se konala o víkendu 11.–12. března 2006 v Praze s počtem více než dvaceti účastníků a lektorů, kteří vytvořili přátelskou a láskyplnou atmosféru radosti a potěšení, na jakou jsem zvyklý při některých ligových akcích.

Já sám mám ruce jako lopaty. Nicméně mě ta atmosféra nedala a zkusil jsem to – a budete se divit, umím plést ponožky (i když hodně pomalu a klopotně a první budou tak za rok soustavné činnosti). Tahle Čotokva bude zase za rok. Na ligovém táboře se uskuteční pletací den. Díky organizátorům Janě Vávrové – Štítě a Kateřině Benešové – Wičanpí.

A o tom, že naši lektoři nejsou žádný béčka, svědčí i to, že nejmenovaná osoba, jejíž jméno začíná na Wičanpí, se umístila šestá z 232 soutěžících na mistrovství Francie v rychlém pletení. Více viz www.aiguille-en-fete.com (speed knitting).

Josef Porsch – Ablákela

Dekret ze speciální vodácké čotokvy si odvezli: Hanka (Severní hvězda), David a Jirka (Sacagawea), Sokol (Jilm), Bára a Petra (Jestřábi).

Pletení košíků

Předposlední lednový víkend se na srubu kmene Jezerní lidé sešla malá skupinka ostřílených táborníků toužících osvojit si nové dovednosti, tentokrát se pustili do pletení košíků.

Zima byla v plné síle, sněhu hromady, mrzlo až praštělo. Většina účastníků dorazila na srub už během středy a čtvrtka, tak nás čekal příjemný zimní prodloužený víkend. Přes den jsme trávili čas výpravami na běžkách či na sněžnicích, odpoledne jsme zasedli k plánovanému pletení košíků. Učitelem nám byl Sokol z kmene Jilm a neměl o práci nouzi, není to žádná legrace, takový košík. Ale „dva za dva a ven“ a „tu ten za tu ten“ a košíky byly v sobotu večer hotové. Pravda, závěrečné opletení a ucha nám nakonec raději udělal Sokol sám, ale i tak jsme měli všichni z „téměř vlastních“ košíků radost. Při pletení košíků i při ostatních činnostech jsme probrali spoustu zajímavých věcí, zavzpomínali na staré dobré časy, povyměňovali řadu zaručeně nejlepších tábornických receptů... Tak nám čas příjemně uběhl a už se těšíme na další společnou akci.

Kamila Lunerová, kmen Jezerní lidé

Vodácká čotokva

„Tohle je pádlo,“ řekl Keny, „a nikdo tomu nesmí říkat veslo. Kdo řekne veslo, není žádný vodák. Vodáci se zdraví ahoj, kdo řekne nazdar, taky není vodák. Je to sokol. Kdo řekne dobrý den, je pitomec. Má někdo dotaz?“

„Hod' sem pádlo, ahoj,“ řekla Kateřina. „Je to tak dobře? Jsem už vodákem?“
Zdeněk Šmíd, Proč bychom se netopili

Tak takhle to vypadalo v sobotu dopoledne na tábořišti v Týnci nad Sázavou, kdy skupinka šesti frekventantů vodácké čotokvy posnídala a vyslechla si první krátkou přednášku o vodáckém vybavení a o obtížnosti a sjízdnosti českých řek.

Když sluníčko vylezlo tak vysoko, aby alespoň trochu hřálo, naskákali všichni do lodí a pod vedením zkušených vodáků, Divouse a Ivana, si začali zkoušet všemožné obrátky, zatáčky a způsoby jízdy na klidné hladině u tábořiště. Bylo to potřeba, protože počáteční znalosti a dovednosti účastníků byly velmi různé – od téměř začátečnicků po poměrně zdatné vodáky – turisty. Lektoři tak omrkli, jak si je kdo jistý v kramflecích (vlastně v lodí) a uspořádali podle toho posádky pro první plavbu. Po obědě se lodě vydaly na splutí poměrně obtížného úseku úžasné tekoucí Sázavy: Týnec–Kamenný Přívoz. Úsek jely posádky asi čtyři hodiny, zastavovaly na mnoha záludných místech a pilně trénovaly přejezdy proudu, nájezdy do proudu, zachraňování lodí a tak podobně.

Večer u ohně byl plný rozebírání technik, které si cestou na vodě vyzkoušeli, a chyb, kterých se dopouštěli. Vysvětlovali se nejasnosti, pročítala se brožurka, kterou Ivan pro tento účel sestavil. No a trochu se odpočívalo – při kytaře a povídání.

V neděli vyrazila skupina o něco dříve, čekal je delší úsek: Týnec–Pikovice. I když úsek byl poměrně dlouhý, zbyly mnohým ještě síly na to, aby si po návratu zkusili ježdění v singelkanoi a v kajacích a to až skoro do tmy. Nutno všechny pochválit, že se snažili z akce a přítomnosti obou lektorů vytěžit co nejvíce, a tak trénovali, co se dalo. Pondělí bylo posledním čotokvovým dnem. Dopoledne jsme všechno sbalili a naložili do auta. Posádky si dneska zopakovaly úsek ze soboty (Týnec–Pikovice) ovšem s tím rozdílem, že tři odvážlivci si to sjeli na kajacích. Všichni jsme se pak sešli dole v Pikovicích, kde nás čekalo zasloužené mlsání v cukrárně a krátké zhodnocení celé akce. Všichni účastníci ji hodnotili jako přínosnou pro jejich vodácké dovednosti, a skálopevně tvrdili, že se moc těší na příště. Takže za rok AHOJ na vodě.

Kateřina Fařůvá – Trnka, kmen Jestřábi

Fotografie: Sokol po úspěšném sjezdu jezu a David při náviku eskymáckého obratu.

Víkend plný dětského smíchu a rozzářených obličejů, víkend deště i sluníčka, zimy a teplíčka. Tak takhle vypadal víkend strávený na poprvé se konající Bambiriádě ve městě Jaroměř. Samozřejmě tomu všemu předcházela spousta dřiny a námahy, za kterou by bylo již v úvodu hodno poděkovat Kidákovi a nejen jemu. Neboť na celé přípravě mají zásluhu i ostatní lidičky z dětských organizací, kteří se snaží dětem nabízet různé volnočasové aktivity. Děkujeme, stálo to za to.

Hned na začátek bych také ráda poděkovala všem lidičkám z kmene Tate Osmaka, kteří trávili tento víkend ve víru Bambiriády. Byli jste to vy, co jste vtělovali naši kmenové činnosti dušičku, všechny ty usměvavé tvářičky těch nejmenších. Byli jsme to lidičky my a svět, který nás baví, byla to týpka, kroje, výrobky, které by bez nás byly jen pouhou muzejní záležitostí, bez života, prázdné, studené. To vše ožívalo s námi a my jsme dávali všemu smysl, snažili jsme se, tím co jsme, oslovit dětský svět. Dávat to, co je v nás všem okolo.

Celý víkend byl připraven pro děti z blízka i daleka, pro děti každého věku a nejen pro ně. Na pár dní se jaromeřský park proměnil v tržnici, která byla arénou všem dětským organizacím s možností ukázat, jak se dá smysluplně trávit volný čas. Jedno jediné místo a toliko nepřeberných možností využití. I naši nejmenší by mohli povídat, s čím vším se seznámili a co vše se naučili od výrobků z drátků, krásných obrázků, přes hraní deskových her, projížďky se psím spřežením, jízdou na kanoi. K vidění tu byly prezentace ochránařů přírody, pionýrských a skautských organizací, Armády ČR, vodáků z Červeného Kostelce, LLM (tedy naše)... Samozřejmě bych nechtěla zapomenout na žádné zúčastněné, ale to není o psaní, to je o prožitku a zážitku. Všichni lidičky, kteří se zúčastnili, vědí jak je důležitý svět dětí, jak je krásné slyšet dětský smích a vidět dětský úspěch. Svět dětí je důležitou součástí každého života, tak na to nezapomínejme. A příště třeba opět na Bambiriádě...

Lenka Tojnarová – Rybka, kmen Tate Osmaka

Cyklistická soutěž, pátek 16. června 2006

I letos jsme se podíleli na pořádání cyklistické soutěže, která sice nese oficiální název „Cykloadventure Jureček 2006“, ale my jí říkáme něco jako „Cykloadventure 2006“ nebo možná „Cykloadventure Říčany 2006“, nebo snad možná „Cykloadventure Austrálie 2006“, anebo úplně jinak.

Každopádně se soutěž konala jako již tradičně v našem městě Říčany, podél potoka Rokytky, byla inspirována cestou po australském kontinentu a byla určena všem dětem, které vlastní (anebo si jen pro účely absolvování soutěže zapůjčily) jízdní kolo.

Děť se letos příliš nesešlo, nicméně to nám náladu nezkažilo. Soutěžící absolvovali již téměř tradiční disciplíny: lovení ryb z potoka, pekelně obtížný slalom na kole mezi stromy, průjezd po zpevněné pěšině bažinami, trefování australských králíků létajícími talíři, lov australských pštrosů bolasem a smažení vajíček, poznávání australských zvířat, poskakování v pytli a co nejpomalejší průjezd kolem rozezlených varanů. V cíli (v lomu u Rokytky) bylo vyhodnocení (každý z účastníků si mohl vybrat odměnu) a pro zájemce opékání buřtů apod. *Text a fotky: Jan Kochan – Kamzík*

kmen Bobrů

Strážci údolí v dětském domě

Náš kmen přijal pozvání do dětského domu ve Stránčicích v rámci projektu občanského sdružení Šafránek v sobotu 27.6. 2006. Šafránek realizuje v dětském domě projekt „Dotek jako lék“. Podprojektem byla naše účast se zubříkem, ohněm, písněmi, chřestítky. Malí pacienti si tak mohli alespoň na chvíli ochutnat z naší malebnosti. Pro další návštěvníky a sponzory společenského odpoledne jsme připravili ukázkou rozdělování ohně třením a křesáním, ukázkou indiánských písní, smyslové zkoušky čichu a hmatu.

*Vašek Svoboda – Kotlík
kmen Strážci údolí*

Tři dny KONDORA

Letos se KONDOR nechystá na Bambiriádu, a tak jsme si udělali velký společný den otevřených dveří. Všechno to probíhalo v podolské klubovně skupiny Šán.

Pátek a sobota byly pro veřejnost a neděle potom slet dětí. Vyráběla se

spousta zajímavých věcí – ruční papír, olejový papír, korálkovalo se, navlékaly se i dřevěné korále, velké skleněné perle, tkalo se na kartkách, vyráběly se vitráže. V „indiánské vesnici“ ani tentokrát nechybělo křesání ohně, pečení hadů, malování na obličej, lakros. Kdo měl chuť mohl se projet v lodi po Vltavě, vyzkoušet navigování „slepého“ kamaráda, chůzi po chůdách a mnoho dalšího. A v neposlední řadě nám Bobříci sobotní den zpříjemňovali loutkovým divadlem.

V neděli jsme se potom vydali, rozdělení do válečných spolků, po stopách slavného náčelníka kmene Kondorů. Plnili jsme různé úkoly a prokazovali tak nejen naše vědomosti, ale i obratnost, postřeh a šikovnost rukou.

Více informací o organizaci Kondor najdete na internetových stránkách www.kondor.info.

*Věrka – Věra Hadravová
Skarabeus – Wabluška Thosan*

Na jaře letošního roku oslavil náš kmen desáté narozeniny. No a protože to bylo naše první významnější výročí, řekli jsme si, že by nebylo špatné to nějakým vhodným způsobem oslavit. Dlouho jsme se přeli o to, jak k oslavě přistoupit, a padaly různé smělé návrhy, o jejichž obsahu se snad raději nebudu zmiňovat. Nakonec jsme ale střízlivě zvážili své možnosti organizační, finanční i jiné a uchýlili se k poměrně nenáročnému leč důstojnému řešení. Oslavili jsme obecní knihovnu, přesněji řečeno paní knihovnici :o), a ta (po dojednání nezbytných úřednických formalit s nadřízenými) nadšeně souhlasila s naším záměrem udělat v knihovně takovou skromnou výstavu, jejímž prostřednictvím bychom trochu vystoupili z anonymity. Poté následoval kolotoč zajišťování nejrůznějších důležitých drobností – zjistili jsme například, že v knihovně nemají ani jednu vitrínu, takže jsme si je (potřebovali jsme dvě) museli sami vyrobit. Zapůjčili nám sice nástěnky, ovšem bez noh, a tak jsme pro změnu zapojili všechny známé... To byste nevěřili, jak je náročné shánět nohy k nástěnce, ovšem to nemohly být ledajaké nohy, i v nohách musí být malebnost... No a tak dále, řešili jsme snad tisíc dalších zdánlivých drobností.

Pak jsme se probírali hromadami fotek z těch uplynulých deseti let a snažili se vybrat nejdřív dvacet (pak třicet, čtyřicet a nakonec jich stejně bylo, myslím, k padesátce) takových, které by nějakým způsobem shrnuly kmenovou historii. Kdo už něco takového dělal, uzná, že je to úkol nemožný... Když jsme měli vybráno, měli jsme pocit, že jsme vybrali snad ty nejneumožnější fotky, naštěstí už nebyl čas vybírat znovu, protože nás tlačil termín. Někakým záhadným způsobem jsme to nakonec stihli a 18. 4. 2006 jsme (ovšem ve vší tichosti) výstavu otevřeli. Kromě dvou nástěnek po osmi panelech, na nichž byly především fotky

a nějaké ty popisky a další kratší texty, jsme vystavili i ve dvou prosklených vitrínách naše skromné výrobky – většinou drobnosti – obaly na nože, šídla, píšťalky, lžice, misky, rozety a podobně. V prostoru výstavní místnosti jsme pak ještě porůznu rozložili některé větší kusy, oblečení, bedny, lenošku, ... Taky kufr (chci říct plakát) prezentující Ligu, ukázky z našich sbírek přírodnin. Ještě jsme doplnili tematickou literaturu, když už jsme byli v té knihovně, kroniky a nezbytnou návštěvní knihu. No a pak jsme z jistých důvodů, o nichž se tu už nechci bavit, museli ještě doplnit nástěnku, kde jsme krátce uvedli základní informace o woodcraftu a tak. A pak už jsme jen necelý měsíc čekali, jak se to bude vyvíjet, a chodili si číst zápisy v návštěvní knize. Bylo jich tu sice poskrovnu, ale vesměs potěšující.

A pak jsme, myslím 12. 5. 2006, naši výstavu zabalili, abychom uvolnili tento prostor zase jiným...

Aby toho nebylo málo, dohodli jsme se, že uděláme ještě něco navíc, přesněji řečeno takovou maličkou dílnu, která by s výstavou trochu souvisela. Po pečlivém zvážení jsme se nakonec rozhodli, že to bude korálkovácí dílna, když už tam ti lidé viděli těch pár korálky vyšitých výrobků, tak ať si to taky zkusí. No, nebudu tady rozpitvávat, že jsme nejdříve museli zapracovat ve vlastních řadách, abychom vůbec mohli něco učit dále... Každopádně dílna se tak stala prospěšnou vlastně dvakrát. Dílnu jsme naplánovali na jedno čtvrté odpoledne, konala se v knihovně a trvala od 13 do 17 hodin. Udělali jsme tři skupiny, kde se u tří stolů vyučovala výroba jednoduchých navlékaných náramků a zvířátek, pro ty zdatnější tu pak byla výroba náramků na stavu a ti nejšíkovnější si mohli zkusit vyšívání líným stehem a ozdobné obšívání. I když to s účastí zpočátku vypadalo mizerně, nakonec na dílnu přišlo zhruba 30 lidí, většinou děti, ale i pár dospělých. Největší nadšenci si brali rozpracované výrobky domů i s krabičkou perliček. A tak jsme měli z dílny přece jenom dobrý pocit, snad naše snaha měla nějaký smysl.

Na závěr oslaveneckého maratonu jsme ještě naplánovali setkání s bývalými členy kmene a blízkými kamarády. Pojali jsme to střídme a sezvali hosty do naší klubovny v Michálkovicích. Sešlo se nás tu něco málo přes třicet lidí, prostě plná klubovna. Na program bylo promítání diáku a filmů z minulých táborů a kmenových akcí a nějaký další drobný zábavný program, včetně hraní na kytaru a nezřízené konzumace jídla – nikoli pití :o). Kromě toho jsme společně zavzpomínali na staré časy a myslím, že jsme s radostí zaznamenali, že si stále máme co říct, i když se naše cesty před několika lety rozdělily.

Přeji kmeni Wabash ještě hodně dalších kulatých výročí!

Martina Dolasová – Blecha
kmen Wabash

Jak jsme tábořili na počátku minulého století

V průběhu celého roku 2005 běžely v televizi dokumenty k výročí konce 2. světové války. Nechyběly ani dokumenty o koncentračních táborech, a protože jsme jich dost shlédli, rozhodli jsme se jako kmen některý navštívit. V Terezíně už leckdo z nás byl, ale v Osvětimi nikdo. Sehnali jsme sedmimístné auto, sedm lidí a mohlo se jet. Přeci jen, vlakem už tam jeli jiní...

Ve tři hodiny ráno jsme se všichni bleskově naskládali do auta a vyrazili na cestu. Ze začátku nám bylo veselo, ale postupně jsme debaty prokládali spánkem. Když se udělalo venku světlo, pustila se Arja do čtení vybraných informací o Osvětimi. Hraniční kontrolou jsme projeli bez problémů, až na okénko u řidiče, které se po otevření nechtělo zavřít.

Do Osvětimi jsme přijeli v devět hodin. Průvodce jsme měli objednaného na dvanáctou, a tak jsme volný čas využili ke snídání, samostatně procházce po části koncentračního tábora a někteří i k dospání se nebo výměně zlotých. Před dvanáctou šel Yuči zaplatit průvodce, přičemž zaměstnal snad všechny zaměstnance u pokladen i informací. Komplikovaně objednaný český průvodce, který napřed nebyl písemně potvrzen, telefonicky byl objednán a následně potvrzen písemně, nám měl být zase odepřen. Nakonec se vše vysvětlilo a mohlo se zaplatit. Byl nám nabídnut i paragon a zřejmě proto, že jsme ho chtěli, jsme ho ani po pěti minutách čekání nedostali, jen nám ho ukázali. Nakonec se český průvodce dostavil, ochotně nás provedl celým táborem

i expozicemi uvnitř domu a pověděl nám o založení tábora a poměrech v něm.

Prošli jsme vstupní bránou ve dvojitém plotě z ostnatého drátu, který býval nabitý elektrickým proudem a na kterém mohli vězni dobrovolně ukončit svůj život v případě, že by se jim stávající život v táboře zdál nesnesitelný. Postupně jsme vcházeli do domu s fotografiemi ze života v táboře a pozůstatky majetku vězňů, který se skládal z tisíců párů obuvi, oděvů, kartáčů, štětek na holení, brýlí, protéz, kufrů, nádobí... Prohlédli jsme si, jak byli vězni přijímáni, rozdělováni a „sprchováni“. (*Vězni byli při příchodu do tábora rozděleni do dvou skupin – schopných práce a těch, kteří byli určeni ke kremaci. Při příchodu do tábora byli všichni zbaveni osobních věcí, ostříhání, dezinfikováni, označeni a ubytováni v přeplněných prostorách. „Sprchování“ pak znamenalo, že se skupina vězňů nahnala do sprch a zavřely se za ní vzduchotěsné dveře. Když byli pod sprchami, místo vody se do místnosti pustil jedovatý Cyklon B. Mrtvolky byly pak odváženy do velkých jam, nebo do krematorií, kde byly páleny.*) Zbylí byli napřed fotografováni, ale vzhledem k náročnosti tohoto

procesu později už jen tetování. Zjistili jsme, jakými symboly byli označováni. (*Každý vězeň dostal při příchodu do tábora trojúhelník, který si našil na vězeňské oblečení. Jeho barva odlišovala důvod zatčení.*) Viděli jsme, do čeho byli oblékáni a jaká nepsaná pravidla platila pro získávání zničených oděvů a bot. (*Vězni při příchodu do tábora obdrželi pruhovaný oděv z tenké látky, většinou již použitý. Mohli si ho vyměnit pouze jednou za několik měsíců bez možnosti ho vyprat. To způsobovalo velké epidemie tyfu a svrabu. Obuv dostali jen jednou, také velmi poničenou. Pokud o ni vězeň přišel, do několika dnů zemřel.*) Také jsme se dozvěděli, jak byli někteří vězni do Osvětimi zpočátku lákáni na vidinu lepšího života na nových pozemcích, jak skončila jejich zavazadla a jak dopadla jejich těla po smrti. Zůstaly zde dvě tuny vlasů šedivých od Cyklonu B, ze kterých Němci vyráběli plátno. Zlaté zuby byly přetavovány do zlatých cihel, lidský popel se využíval jako hnojivo nebo k zavážení rybníků. Byli jsme také upozorněni na pracovní tábory v Čechách.

Průvodce nás dovedl i k české expozici věnované českým vězňům a k popravič zdi hned vedle domu, kde se prováděly gynekologické pokusy pro plození vícčrat nebo naopak k neplodnosti. Jejich následkem přišlo o život mnoho žen. Tady jsme také zjistili, že služeb místních vězňů využívaly i firmy jako třeba Mattoni nebo Siemens. Prohlédli jsme si zařízení běžného vězeňského i důstojnického pokoje. Prošli jsme okolo kuchyně a appellplatzu, na kterém mohli vězni stát i 19 hodin a dozorcí si vedle appellplatzu proti nepříznivému počasí postavili budku. Nakonec jsme navštívili krematorium a šibenici, obojí vedle bytů německých důstojníků.

Pak nám náš navrhnul průvodce, abychom se za chvíli sešli v Březince. Dojeli jsme tam autem, protože Březinka je od Osvětimi vzdálená asi tři kilometry. Dozvěděli jsme se, že Osvětim byla příliš malá, a proto vznikla mnohokrát větší Březinka. Přes koleje jsme došli do mužské části tábora, která byla dřevěná. Původně se sice stavělo z cihel, ale stavba neprobíhala tak rychle, jak přijížděli vězni. V jednom domě byla k vidění dvoje kamna a dvoupatrové postele, na kterých se v zimě v horních patrech probouzeli

vězni zasněžení a dole pod postelí zase okousaní od krys. V dalším domě byly hromadné záchody, kam byli vězni dvakrát denně v poklusu přivedeni a po pěti vteřinách se nad dírou v zemi střídali.

Zdálky jsme viděli za plotem z ostnatého drátu mnoho zřícených staveb s komínky. Byly to pozůstatky baráků, které Němci zapálili, když se po sobě snažili zahltit stopy před blížící se sovětskou armádou. Dále jsme se zastavili u památníku vězňů, kde jsme si mohli přečíst připomínku holocaustu v jazycích vězněných. Od něj jsme se vraceli přes ženskou část tábora. V jednom domě jsme si prohlédli postele s místností pro dozorkyni z řad vězeňkyň, která se měla po strážce stravy, majetku i pohodlí podstatně lépe než její spolubydlící. Průvodce se nezapomněl zmínit o tom, jak se k sobě ženy chovaly méně lidsky než muži. Prošli jsme okolo kuchyně a nemocnice, kam chodily ženy rodit svoje děti. *(Těhotné ženy byly zpočátku posílány ke kremaci rovnou, ale později bylo*

potřeba více pracovních sil, takže směly mít jen přestávku na porod a pak se hned vracely do práce.) Zde jsme vyslechli krátký, ale výstižný výklad o poměrech v místní porodnici, což vzhledem k drastické povaze zákroků raději nebudu popisovat.

Procházku jsme zakončili před strážní věží, sloužící dnes jako rozhlednička po táboře, kde se s námi průvodce rozloučil a my jsme sami vystoupali nahoru. Musím říct, že oba areály jsou celkem rozlehlé, takže jsme byli dost unavení a uchození. Nasedli jsme do auta a vydali jsme se směrem k českým hranicím a následně i k nějakému vhodnému motorestu. Ukázalo se totiž, že někteří mají chuť na teplou večeři. Nakonec jsme v Hranicích objevili motorest s příznačným jménem „U Žida“, kde jsme se posilnili na další cestu.

*Pavla Konvalinková – Wanyanka
kmen Wanagi Oyate*

Pokud se rozhodnete navštívit osvětimský koncentrační tábor, pak mám pro vás několik organizačních rad.

Obecně

- Není nutné kupovat polskou dálniční známku. V Polsku je jen jedna dálnice.
- Připravte se na velmi nízkou kvalitu silnic. Osvětim byla ale celkem dobře značená, tudíž byste se nemuseli ztratit. Mít s sebou mapu bych však víc než doporučil.
- Při plánování se nám osvědčily mezinárodní routeplannery (např. tento <http://www.skoda-auto.com/> ve službách). Jako destinaci napište „Oswiecim“.
- Anglicky se domluvíte „bez problémů“. Občas se nám stalo, že jsme na různé otázky dostávali stejnou odpověď.

K muzeu

- Veškeré potřebné informace (jako např. poloha) jsou k nalezení na stránkách muzea (<http://www.auschwitz.org.pl>).
- Dětem do 14 let není vstup doporučen.
- V areálu je v budově zakázáno fotit, ale fotí tam všichni. Průvodce nás upozornil, že je to zakázané, a poprosil nás, abychom nebyli tak nápadní.
- Jedná se o rozsáhlý areál – počítejte, že budete celkem uťapkaní.
- V areálu se platí parkovné. Není to „mnoho“. Do deseti zlotých, tuším něco okolo sedmi. Platí se při výjezdu z parku. Při vjezdu nedostanete nic.

- V areálu muzea je směnárna, takže můžete vyměnit peníze až na místě. Co se týká směnárny, je dobré se podívat na netu na kurzy. Výběrem směnárny se dá pár korun ušetřit (např. na <http://www.kurzy.cz/kurzymen/nejlepsi-kurzy/>).

- Pokud jste příliš „slabé povahy“, nedoporučuji se ptát a absolvovat výklad u malého dřevěného baráčku v ženské části tábora v Osvětimi 2 Březince. Zbytek je, na rozdíl od Terezína, relativně odosobněný, a tak celá hrůza nepůsobí extrémně emotivně.

K objednávání českého průvodce

- Objednat průvodce lze třemi způsoby: telefonicky, faxem nebo přes webový formulář. Třetí varianta je nejlevnější, ale nejmíň spolehlivá. Na žádost přes web mi prakticky vždy přišla zamítavá odpověď, popř. nesmyslné odpovědi. Doporučuji do muzea zavolat. Teprve po telefonátu se mi podařilo průvodce zajistit.

- Vybavte se trochou asertivity. Postupně jsem např. prošel všechny pokladny a všude vysvětloval totéž. Občas jsem musel upozornit, že mám objednaného českého průvodce. Teprve poté mi přestal pokladní tvrdit, že mohu mít jen anglického průvodce.

- Vstup do muzea je sice zdarma, ale bez průvodce to prakticky nemá smysl.

*Pavel Spálený – Yučikala
kmen Wanagi Oyate*

TVÁŘ KRAJINY

2H4 Geomorfologické oblasti. Seznam se předem s významnými tvary terénu v určité oblasti i s jejich vývojem. Navštiv takovou oblast, o své cestě si veď poznámky s ilustracemi a předlož je odborníkovi: a) krasová oblast, b) skalní město či jiné skalní útvary, c) sopečná oblast, d) velehory, e) mořské pobřeží, f) uhelná pánev, g) stopy zalednění a činnosti mrazu, h) jiná geomorfologická oblast.

Naše země je krásná. Krásná tím, že je rozmanitá. Základem této rozmanitosti je pestrá geologická stavba podloží a na ni navazující členitý reliéf. Poznáváte rádi přírodu? Listujete atlasy rostlin, živočichů či nerostů, abyste zjistili, co že jste to v přírodě našli? V tom případě nezapomeňte na **Atlas skalních, zemních a půdních tvarů** (Rubín a kol., Academia, 1986)! Dílo ve světovém měřítku unikátní, které nás seznamuje s tvary terénu a s jejich vývojem. Na výrazné terénní tvary je často vázán i výskyt pozoruhodných rostlin a živočichů (i kulturních památek), často jde o chráněná území. Komplexního poučení se nám tedy může dostat také v publikacích ochrany přírody, naposledy v právě vycházející monumentální sérii **Chráněná území ČR**.

Významnými tvary terénu Českého středohoří jsou vulkanické vrchy, výplně sopouchů, které utuhly pod povrchem

a objevily se teprve tehdy, když eroze odnesla stovky metrů hluboké vrstvy měkkých sedimentárních hornin. Významnými tvary terénu Krkonoš jsou ledovcové kary zahloubené na závětrných svazích hor, kam zimní vichřice nanášejí mocné převěje sněhu, aby pak laviny mohly strhávat vegetační kryt a udržovat tak bezlesé svahy, na kterých jsou proslulé krkonošské „zahrádky“, místa výskytu těch nejvzácnějších rostlin. A tak dále. Každý terén má své významné tvary.

V jedinečné poetické formě se nám o našich krajinách dostává poučení v knize **Nejkrásnější sbírka** Miloslava Nevrlého (Vestřel, Liberec, 2001). **Tajemný svět skal** nám přiblíží stejnojmenná kniha Jana Vítka (Oftis, Ústí nad Orlicí, 2004). Kniha a rozumu v nich je hodně. Předem se seznámme, ale pak, hlavně – vyražme do terénu!

▼ *Rozečkaná skalní stěna v Teplických skalách.*

Skalní města

V oblasti české křídové pánve nacházíme dnes mocné vrstvy pískovců. Tato oblast byla v druhohorách, v období křídý, okrajovou částí mělké mořské pánve, kde se usazoval písek s malou příměsí tmelu, který dal vznik dnešním křemenným pískovcům. Po zdvihu oblasti došlo k charakteristickému rozpukání horninové desky a proto dnes mluvíme o kvádrových pískovcích.

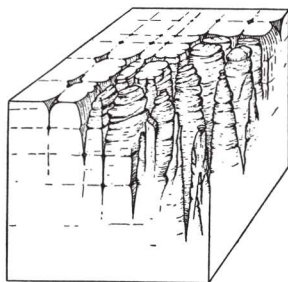
Kvádrové pískovce jsou velmi propustné pro vodu, vývoj reliéfu tak probíhá hlavně prohlubováním a rozšiřováním puklin, z makroform reliéfu se vyvíjejí říční údolí a stolové hory. Na některých místech se vyvíjejí charakteristické soustavy úzkých roklí, skalních stěn a věží, které označujeme jako skalní města. Na povrchu skal se vyvíjejí i specifické mikroformy reliéfu. Labské pískovce, Tiské stěny, Prachovské skály, Adršpašsko-Teplické skály... co tady je terénních tvarů!

Kaňon Labe – jeden z nejzachovalejších říčních kaňonů v Evropě, hluboký až 300 m, s vyvinutými úpatními osypy.

V soutěsce Sibiř v Teplických skalách, jejíž skalní stěny spadají svisle až na dno, leží řícený sníh dlouho do léta a přežívají zde mnohé horské druhy rostlin i bezobratlých. V hraniční soutěsce Křinice v Labských pískovcích hnízdí ledňácci i skorci, skály spadají až do vody, cesta tudy nevede.

Německý Königstein s kamennou pevností, náš Sněžník s kamennou rozhlednou, to jsou typické stolové hory.

▲ Schéma vzniku a vývoje pískovcového skalního města.

► Kamenné varhany na Zlatém vrchu u České Kamenice.

V Labských pískovcích nacházíme naše největší skalní stěny – Křidelní stěnu a Stříbrné stěny.

Horolezecky atraktivní jsou skalní věže. K nejznámějším patří věže Adršpašských skal, Starosta, Starostová, Milenci.

V kyklopských sutích v kaňonech zavalených zřícenými skalními věžemi zvícími pět až deset metrů se vytvořily labyrinty prostor průlezných i pro člověka, suťové jeskyně. V Teplické jeskyni v Teplických skalách je přes kilometr zmapovaných prostor. V zimě se v místě bočního přítoku tvoří podzemní ledopád.

Skalní hříby, převisy, výklenky, jeskyně, skalní okna, tunely, skalní brány. No a největší skalní branou Evropy je – naše Pravčická brána!

▼ Klíč u Nového Boru s rozsáhlým suťovým polem, na jehož dolním okraji žijí v proudu chladného vzduchu, vyvěrajícího z pravděpodobně věčně zmrzlého jádra, arktičtí roztoči.

Kamenité sutě

Kamenité sutě nacházíme s výjimkou pánevních oblastí na území celé naší republiky. Nevyskytují se tedy jenom v určité geomorfologické oblasti, ale mají mnoho společných rysů. Kamenité sutě představují instruktivní ukázky rozpadu hornin, jsou dokladem intenzivních zvětrávacích procesů v průběhu Pleistocénu – geologická éry, ve které se střídaly doby ledové a meziledové. Voda zatékající do skalních puklin trhá skálu stejně spolehlivě, jako roztrhne uzavřenou silnostěnnou lahev od šampaňského, kterou naplníme vodou a vystavíme ji mrazu. Zkuste si to někdy, je to poučný experiment.

Naši asi nejznámější „hromadou kamení“ je žulová suť pod Čertovou stěnou v ohybu Vltavy nad Českými Krumlovem, kterou ve své opeře zvětšil Bedřich Smetana. Mohutné sutě z žulových lavic nalezneme i na protějším vrchu Luč.

Mnoho krásných čedičových a znělcových sutí najdeme v Českém středohoří. Na vrchu Plešivec u Litoměřic nalezneme i v létě mezi kameny sníh, na svahu kopce je středověký hrádek Kamýk. Na vrchu Studenec nad Českou Kamenicí můžeme na sutích zastihnout kamzíky a při výpravě našeho kmene jsme tam viděli velké stádo jelenů, které má z takového už zazemňujícího se plácku dokonalý přehled o okolí. Na vrchu Klíč nad Novým Borem je zase stádo muflonů. A nedaleko je i Suchý vrch, na jehož svahu je pod vrcholovou holou sutí ledová jeskyně Naděje. Vchod do ní je, bohužel, důkladně uzavřen, protože se našli nenechavci, kteří zkoušeli, jestli rozstaví ledovou výzdobu pořádným ohněm. Ale v nedaleké vesničce Horní Světlá je kozí farma, můžete si tam koupit kus sýra. Rozlehlé sutě i středověký hrad jsou na vrchu Ralsko nad bývalým vojenským

prostorem zabraným kdysi sovětskou armádou.

Jiný vrch jménem Plešivec je vidět z vláčku, když pojedete z Příbrami do Zdic, nad obcí Jince. Na něm je rozsáhlé suťové pole z velkých balvanů bílého křemence, na kterém se nádherně vyjímají barevné korové lišejníky, a běžně je tam k vidění i jeden z našich nejkrásnějších pavouků skákavka rudopásá. Křemenec se tu nahoře odděluje v obrovských ukloněných sloupcích připomínajících čedičové kamenné varhany.

Na sutích můžeme nalézt i zakrslé dřeviny, které byly vzorem pro bonsajové mistry; nejkrásnější tvary „kaskáda“ a „mrtvé dřevo“ můžete vidět v rulové suti na vrchu Obří zámek nad říčkou Losenice na Šumavě.

Na sutě raději nevstupujte, je to o zlom-sikrk. Stržený polštář mechu dorůstá desetiletí, uvolněný kámen letí a nemusí se jen tak zastavit. Ale postůjte a dívejte se. Jsou to nádherné scenérie.

▲ Liška, Pů, Pajda a Zub nitru Teplické jeskyně, kam vede cesta jenom ve vzporu ležmo potokem. Byl červenec 2003, pod propadem byl ještě sníh, ta voda víc než tři stupně neměla.

Vlastík Růžička, kmen Sokoli

O PÁR KOLEČEK VÍC

V posledních letech obliba in-line bruslení značně vzrostla, a to u všech věkových kategorií. Na bruslařských drahách se prohánějí děti, dospívající, dospělí, aktivní maminky s kočárky i pánové a dámy důchodového věku. Proč ne. In-line bruslení je sport vhodný jak pro zdatné sportovce, tak i pro lidi, kteří se teprve začínají sportu věnovat a chtějí si zlepšit svoji kondici. Chtěla bych zde popsat pár rad do bruslařského života, takové malé rady začátečníka začátečníkům.

● Vybavení

Tím nejdůležitějším jsou samozřejmě brusle. Pokud se je rozhodnete koupit, máte možnost vybírat podle druhu botičky, velikosti a tvrdosti koleček, druhu rámu na kolečka (kovový nebo plastový), tvaru brzdy a podobně. Pro začátek ale

vůbec neuškodí půjčit si brusle od kamaráda nebo v půjčovnách, které u vyhlášených bruslařských tratí bývají, a zkusit si, zda v bruslení najdete zalíbení. Stejně jako u normálních bot zde existuje zlaté pravidlo. Na prvním místě je vždy pohodlí nohy v botičce brusle.

Dalším vybavením jsou chrániče. Když jsem začínala pravidelněji jezdit, tak jsem zároveň začala uvažovat, co se stane, když zakopnu a rozjetá upadnu na asfaltovou cestu. Věřte mi, ta představa nebyla v žádném případě nijak příjemná. Odřené dlaně, lokty, kolena. Při troše smůly i nějaká ta zlomenina. Víím, nezní to zrovna optimisticky, ale stát se může cokoliv. Mezi základní patří chrániče dlaní, loktů a kolen. To jsou nejhroženější části těla při bruslení. Za pár set korun se dají sehnat dostatečně kvalitní chrániče, které pomohou předejít ošklivým zraněním.

Součástí ochranných prostředků je také helma. Přiznám se, že sama helmu nemám. Ale pokud bych se chystala na nějakou akrobacii nebo podobné skotachení, určitě bych si ji pořídila. Malé děti by bez ní na brusle chodit určitě neměly. A úplně stačí helma cyklistická.

● Technika jízdy

Technika jízdy je v zásadě podobná jako při bruslení na ledu, jedná se o klouzavý pohyb (odraz – skluz). Pokud jsme nikdy na žádných bruslích nestáli, není na škodu začít tréninkem stability. Můžete například zkusit stání na jedné brusli na koberci či trávníku, ze kterého nikam neodjedete. Přeci jenom, najednou máme pod sebou jen řadu koleček a ne celé chodidlo, a to je dost podstatný rozdíl.

Při jízdě váhu střídavě přenášíme z jedné nohy na druhou. Kolena máme mírně pokrčená. Důležitým předpokladem je, že se příliš nepředkláníme ani nezakláníme. Nejednou se mi stalo, že

Kolečkové brusle jsou vynálezem poťouchlým a škodolibým. Je to obuv opatřená množstvím točných součástek. Točných proto, že se nás snaží neustále vytočit, nebo otočit. A to nejlépe na nos, záda, a nejčastěji na onu neslušnou část zad. Mimochodem, víte o tom, že přes mnohdy bohaté přírodní polstrování těchto partií dochází občas při takto vášnivém dosednutí, díky přenosu otřesů přes páteř, k otřesu mozku? Samotné bruslení spočívá v urputném a občas marném boji o to, aby naše chodidla byla tou součástíkou, která má nejbliže k podloží. A to k podloží většinou velice tvrdému. Což je ovšem jinak dobře, protože jedno z nejméně vyhledávaných setkání bruslaře je, krom jiných živelných pohrom, například s rozteklým asfaltem. Bruslení je činnost veskrze prospěšná a povznášející. Krom utužování jistě již úžasné tělesné kondice, si krásně procvičíme své školní znalosti. V první řadě fyziky. Kde zákony gravitace a setrvačnosti přejdou do krve s lehkostí, ze které by zkoušející vrněl blahem. V neposlední řadě si přijde na své i matematika. Sečíst všechny modřiny jistě zvládne i dítě, pro které je škola ještě úžasné místo, kde se dá naučit krom kouření spousta zajímavých věcí. Ovšem spočítat končetiny při některých obzvláště povedených krokových kracích vyžaduje již skvělý postřeh a zkušenost profesionála. K bruslení

se využívá jakákoli dostatečně velká a hladká rovná plocha. Je potřeba si uvědomit, že rovina může být i nakloněná a schody jsou pouze rovina, která se zakoktala. Pak je tu ještě jízda po obrubnicích nebo zábradlí. Což je většinou doménou mladých mužů, jejichž móda vzešla z výprodejů oděvů nadměrných velikostí. Je naprosto úžasné, co všechno je možné provádět v těch masivních botách s malinkými kolečky. A to k tomu připočtete, že rozkrok kalhot máte někde u kotníků. Většina ostatních, kteří chtějí být in, v tomto případě in-line, dá však přednost kroužení po parku buď sólo, nebo s kamarády. A co může být krásnějšího, než jízda buček po bučku se svojí milovanou, a přitom se kochat závistivými pohledy párů začátečníků řešících zapeklitou situaci, jak se chytit za ruce a přitom se neukopat k smrti. Přestože je jinak bruslení sport individuální, lze při něm poznat spoustu zajímavých lidí. Mnoho z nich bude jistě z řad chirurgů, rentgenologů a jiného zdravotního personálu.

Pokud jsem Vás dostatečně nadchl pro toto sportovní odvětví a již běžíte do nejbližšího obchodu nebo půjčovny pořídít brusle a rychle to vyzkoušet, tak si dejte ještě chvilku pauzu a přečtete si pár rad od někoho, kdo tomu na rozdíl ode mne rozumí. Tak třeba někdy na Letný.

Ahoj, Béda

jsem se při jízdě příliš předklonila, nejela na drobný kamínek, který mi zacukal s bruslí, a já jsem se málem proletěla hlavou napřed. Totéž platí i u záklonu, jen s tím rozdílem, že bychom dopadli na zadní části těla. Pohyby paží jsou stejné jako u chůze. Upozornění pro všechny, kdo jsou zvyklí (spíše zvyklé) z ledních bruslí se odrážet pomocí zoubků. In-line brusle žádné zoubky nemají a předním kolečkem se neodrazíte. Zkoušela jsem to. A vážně to nejde.

A ještě jedna dobrá rada. Při bruslení svaly sice namáháme, ale neprotahujeme. Je tedy vhodné, přibližně deset minut před jízdou a po jízdě, se pořádně protáhnout. Měli bychom se zaměřit na svaly trupu, dolních končetin, přední i zadní strany stehů a svaly lýtkové. Já na to vždycky zapomenu a pak se divím, že mě všechno bolí a nemůžu se hýbat.

● Brzdění

Ačkoliv se to nezdá, tak i na in-line bruslích se dá brzdít. Každý pár bruslí má minimálně jednu brzdu. Většinou je automaticky namontovaná na pravé brusli, ale není problém ji přendat na levou. Když chcete zabrzdit, dáte špičku této brusle nahoru, gumový špalík na patě se dostane do kontaktu se zemí a vy začnete zpomalovat.

Jiným způsobem je tzv. T-stop. Na přední nohu, která je ve směru jízdy, přenesete váhu těla. Zadní nohu přinožíte tak, aby byla kolmo ke směru jízdy. Zatlačení na zadní nohu (stříška pomyslného písmene „T“) brzdíme pohyb. Nevýhodou

tohoto postupu je rychlejší opotřebenost vnitřní hrany koleček na jedné z bruslí.

Dalšími možnostmi brzdění jsou pluh, hokejové zastavení, zastavení otočkou, ale i například najetí na povrch, který nás zabrzdí (trávník, písek). Způsobů je mnoho a každý se může hodit v jiné situaci.

● Nebezpečí na cestách

Následující upozornění plynou pouze z mé vlastní zkušenosti. Opomenu zde jiné bruslaře, chodce nebo cyklisty. Ty většinou můžeme očekávat, ale občas se setkáme i s překážkou, která nás může trochu zaskočit.

Asi nejhorší ze všeho jsou veverka. Jsou celkem malé, je jim úplně jedno, jestli zrovna jedete a mají ve zvyku přebíhat přes cestu ve chvíli, kdy je člověk nejvíce rozjetý. Když zakopnete o takovou veverku, tak nejenom, že ublížíte sobě, ale i nebohé veverce, která si pravděpodobně šla pouze obstarávat potravu. Já se s problémem veverek setkávám hlavně po ránu, kolem sedmé hodiny, kdy je dráha prázdná.

Dalším nebezpečím jsou psi. První jsou malí psi, kteří se bruslařů lekají, začnou kolem nich běhat, zmateně štěkat a plést se přímo pod brusle. Tím většinou způsobí bruslařův pád. Větší psi se nelekají, ale projíždějí bruslaře berou jako kořist. Rozběhnou se za ním s jediným cílem, a to ulovit ujíždějící oběť. U pobíhajících psů mám jediný způsob obrany. Přestanu bruslit. Začnu zpomalovat a psa přestane bavit dorážet.

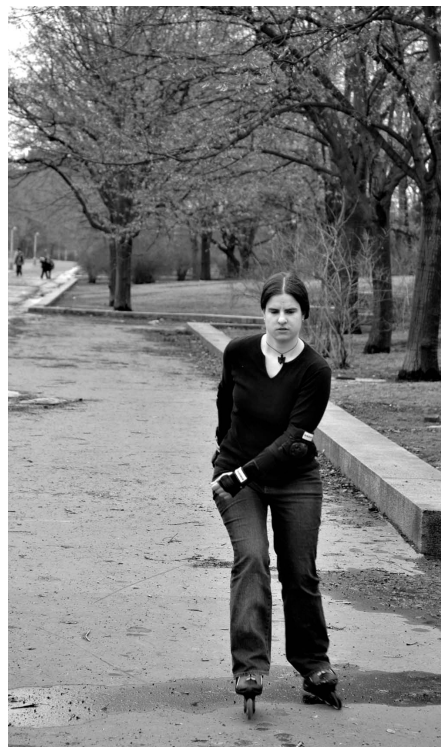
Posledním, ne zcela zjevným nebezpečím jsou různé malé klacíčky, kamínky a podobné nepoddajné předměty. Právě proto, že jsou malé, tak máme dojem, že je prostě přejedeme a nic se nestane. Nepřejedeme, zakopneme, upadneme.

● Místa vhodná k bruslení

Díky vzrůstající popularitě in-line bruslení můžeme najít po celé republice jak bruslařské dráhy, tak i skateparky.

Příklady skateparků: Praha (Barrandov, Modřany, Strašnice, Štvanice a další), Brno (Boby – hala, Bobby – street, Bohunice, Komín), Most (Areál pro netradiční sporty), Plzeň, Opava, Poděbrady, Písek i další města.

Pro rekreační bruslení můžeme využít jak speciálně vybudované bruslařské dráhy, tak i cyklistické stezky. Například cyklistické stezky kolem Svitavy a Svatky, které využijí bruslaři z Brna a okolí. V Českých Budějovicích je možnost vy-

jížděky podél Vltavy směrem na Hlubokou. V Chomutově se jezdí v Bezručově údolí, kde je 2,5 km dlouhá asfaltová trasa nebo trasa kolem ZOO.

V okolí Pardubic je možné využít cyklistickou stezku vedoucí ze sídliště Dubina do Sezemic a stezku vedoucí z centra města přes Semtín do Lázní Bohdaneč.

Mezi Poděbrady a Nymburkem se nachází široká cyklistická stezka. Ta začíná v Nymburce u sportovního centra, prochází lužním lesem Dubina a kolem kostelíka v Kovanicích pokračuje přes dvě slepá ramena Labe do Poděbrad.

V Praze se nachází mnoho míst, kam si můžeme jít zabruslit. Mezi ta nejznámější patří Letná, Stromovka, Branická stezka, Přírodní park Šárka nebo Prokopské údolí.

● Na závěr...

Nemá smysl psát, že in-line bruslení je to nejlepší, co vás může potkat. Je to sport jako každý jiný, ke kterému si musíme vytvořit kladný vztah. Teprve potom budeme mít tu úžasnou radost z pohybu. Když se brzo ráno, při východu slunce proháníme po prázdné dráze. Nebo se rozhodneme poznávat krásy cizích zemí právě na in-line bruslích.

Zuzana Šmejkalová – Arja (Wanagi Oyate)
Foto: Pavel Vávra – Tuky

